

UDC (УДК) 342.951:351.82
JEL Classification: K 10; K 23

Бондаренко Вікторія Анатоліївна,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення
Львівського державного університету внутрішніх справ
(Львів, Україна)
e-mail: qwsrty0304@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-2326-4394

ЗМІСТ КОНТРОЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ВІРТУАЛЬНОГО ПРОСТОРУ

Анотація. Розглянуто теоретичні питання змісту контрольної функції держави у сфері віртуального простору з позиції адміністративного права. Визначено поняття «віртуальний простір», зважаючи на його зв'язок із інформацією, інформаційно-комунікаційними технологіями та мережею інтернет. Наведено особливості віртуального простору в юридичному контексті, з'ясовано мету, завдання та форми контролю віртуального простору, суб'єкти контрольної діяльності. Обґрунтовано, що мета здійснення контрольної функції держави в цій сфері полягає у забезпеченні режиму законності у віртуальному просторі. Проаналізовано діяльність основних суб'єктів контрольної діяльності у віртуальному просторі Міністерства цифрової трансформації та Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, кіберполіції Національної поліції. Охарактеризовано можливості залучення інститутів громадянського суспільства у реалізацію контрольної функції держави у віртуальному просторі.

Ключові поняття: віртуальний простір, контроль, мета та завдання контролю, суб'єкти контрольної діяльності.

Bondarenko Viktoriia,

PhD (Law),
Associate Professor of the Department of Foreign Languages
and the Culture of Professional Communication,
Lviv State University of Internal Affairs
(Lviv, Ukraine)
e-mail: qwsrty0304@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-2326-4394

THE CONTENT OF THE CONTROL FUNCTION OF THE STATE IN THE FIELD OF VIRTUAL SPACE

Abstract. Theoretical issues of the content of the control function of the state in the field of virtual space from the standpoint of administrative law are considered. The concept of virtual space is defined, taking into account its connection with information, information and communication technologies and the Internet. The peculiarities of the virtual space in the legal context are revealed, the purpose, tasks and forms of control of the virtual space, subjects of control activity are clarified. It is substantiated that the purpose of the control function of the state in this area is to ensure the rule of law in the virtual space. An analysis of the activities of the main subjects of control activity in the virtual space of the Ministry of Digital Transformation and the State Service of Special Communication and Information Protection of Ukraine, the cyber police of the National Police is made. The possibilities of involving civil society institutions in the implementation of the control function of the state in virtual space are characterized. The subject of the control function of the state in the field of virtual space is to organize the implementation of state control over virtual space. This purpose and subject are carried out by means of the performance of certain tasks, the classification of which is accomplished on the basis of various criteria (types of threats in virtual space). The control function of the state in the field of virtual space is characterized by features: universality, transboundariness, and technogenicity. The entities providing support activities in the implementation of the state's control function in the field of virtual space include civil society

institutions, whose potential has not yet been fully disclosed within the forms of state control in the field of virtual space.

Key concepts: virtual space, control, purpose and tasks of control, subjects of control activity.

DOI 10.32518/2617-4162-2020-4-28-34

Вступ

У правовій науці усталеним є погляд, відповідно до якого держава і суспільство – це явища, що динамічно та постійно розвиваються. Таке твердження вважається правильним для похідних від держави та суспільства об'єктів, зокрема віртуального простору. Віртуальний простір – це сукупність інформації та суспільних відносин, що є в мережі інтернет, засобах інформаційно-телекомунікаційних технологій, за допомогою яких здійснюється доступ до цієї мережі. Предмет контрольної функції держави в сфері віртуального простору полягає в організації здійснення державного контролю за віртуальним простором. Ця контрольна функція може доповнюватися контролем за обладнанням, завдяки якому віртуальний простір функціонує.

Різні аспекти контрольної функції держави, зокрема у контексті віртуального простору, певною мірою висвітлювались у роботах українських учених, а саме: В. Авер'янова, Н. Бортник, Ю. Битяка, В. Брижка, О. Банчука, А. Гулеміна, С. Гуцу, В. Ортинського, О. Остапенка, А. Пухтецької, В. Цимбалюка, Ю. Шемшученка, Х. Ярмачі та ін. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій сприяє інтенсивному поширенню інформаційних відносин, що зумовлює актуальність вивчення віртуального простору як об'єкта контрольної діяльності держави.

Мета статті полягає у тому, щоб розкрити теоретичні підходи до контролю віртуального простору в Україні.

1. Контрольна діяльність у віртуальному просторі

Досліджуючи контроль як безпосередню роботу держави щодо впливу на віртуальний простір, потрібно зазначити багатозначність цього терміна. Підстави класифікації контролю доволі різні, а сама класифікація пов'язана з термінологічним різноманіттям.

Головна проблематика класифікації видів контролю стосується: визначення окремих видів контролю; розроблення критеріїв класифікації видів контролю; відмежування контролю (і його окремих видів) від суміжних понять; систематизації видів контролю на підставі розроблених критеріїв класифікації. Крім інших критеріїв, залежно від суб'єкта

виконання контрольних повноважень, можна виокремити контроль громадський і державний. Найбільший інтерес становить саме державний контроль.

Узагальнено можна зазначити, що у національній юридичній науці є два основні підходи до сутності цього явища: державний контроль як діяльність держави в особі уповноважених органів щодо перевірки дотримання законодавчих вимог та ефективності здійснення публічних повноважень з боку підконтрольних суб'єктів; державний контроль як система державних органів, які виконують контрольні заходи.

Державний контроль може розглядатися як безпосередня діяльність уповноважених державою суб'єктів і як система органів державної влади, уповноважених на здійснення подібної діяльності. Правильність наведеного твердження доводять визначення державного контролю, що є в науковій літературі [1, с. 104; 105].

На нашу думку, під державним контролем доцільно розуміти діяльність, здійснювану уповноваженими органами державної влади та їх посадовими особами, щодо встановлення відповідності підконтрольного об'єкта або суб'єкта в заданих параметрах функціонування; у разі виявлення відхилень від цих параметрів – супроводжується вживанням заходів, спрямованих на усунення виявлених дефектів. У мережі інтернет розглядають проблеми правового регулювання віртуального простору; використовують дефініції механізму правового регулювання, його структури (норм права, правовідносин), правопорушень тощо [2, с. 149].

Мета здійснення контрольної функції держави у сфері віртуального простору – забезпечення режиму законності у віртуальному просторі. Категорія законності традиційно досліджується у правовій науці. Спершу режим законності ототожнюється з необхідністю діяти відповідно до закону. Надалі це поняття охоплює констатацію заборони на вчинення дій, що порушують норми права. Законність у державі – це принцип, метод, режим формування та функціонування правової держави, громадянського суспільства, в основі яких є дотримання законів із боку держави, суспільства й окремих осіб. Ця мета реалізується за допомогою виконання завдань, спрямованих на її досягнення.

Класифікація завдань, виходячи з яких здійснюється реалізація контрольної функції держави у сфері віртуального простору, може проводитися за різними критеріями.

Із погляду сфер життя суспільства здійснення контрольної функції держави у сфері віртуального простору може бути спрямоване на вирішення завдань щодо забезпечення режиму законності в економічній, політичній, соціальній, духовній і культурній сферах життя суспільства. З позиції загроз, що виходять від віртуального простору, завдання здійснення контрольної функції держави у сфері віртуального простору можуть бути сформульовані, враховуючи ті види правопорушень, що вчиняються в мережі інтернет.

Зміст контрольної функції держави у сфері віртуального простору характеризується наявністю суб'єктів, які реалізують цю функцію. Контрольно-наглядіві повноваження знаходяться у площині правозастосовної практики, у зв'язку з чим тяжіють до діяльності виконавчої гілки влади.

З-поміж міністерств профільним у питанні реалізації контрольної функції держави у сфері віртуального простору є Міністерство цифрової трансформації України, діяльність якого регламентується Постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 року № 856 «Питання Міністерства цифрової трансформації» [3].

Стосовно служб, що є у підпорядкуванні Міністерства цифрової трансформації, найбільший інтерес становить Адміністрація державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. Базовим нормативно-правовим актом, який регламентує діяльність цієї служби, є Закон «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» [4].

Відповідно до вказаного Закону, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації є органом виконавчої влади, який реалізує функції з контролю і нагляду в галузі засобів масової інформації, охоплюючи електронні та масові комунікації, інформаційні технології і зв'язок.

На Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України покладено функції щодо здійснення державного контролю у сфері віртуального простору. Це, зокрема, впливає з таких повноважень: складання та ведення реєстрів заборонених сайтів; блокування в судовому порядку сайтів, що містять заборонену інформацію; припинення або призупинення діяльності юридичної особи у сфері віртуального простору за порушення в мережі інтернет за допомогою анулювання в судовому порядку свідоцтва про реєстрацію засобів

масової інформації в мережі інтернет, відкликання ліцензії щодо здійснення окремих видів підприємницької діяльності; направлення до правоохоронних органів матеріалів щодо вирішення питання про порушення провадженнь за фактами виявлення правопорушень у віртуальному просторі; здійснення моніторингу віртуального простору на предмет виявлення правопорушень, деякі інші можливості, які випливають із положень чинного законодавства.

Незважаючи на те, що Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України є органом виконавчої влади, що безпосередньо здійснює контрольну функцію держави у сфері віртуального простору, цю функцію, щодо специфіки діяльності, безпосередньо здійснюють інші органи виконавчої влади: Міністерство внутрішніх справ; Міністерство оборони; Міністерство юстиції; Служба безпеки; Управління державної служби; Служба зовнішньої розвідки; Антимонопольний комітет; Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, деякі інші органи державної влади України.

Міністерство внутрішніх справ України як орган виконавчої влади, на який покладено повноваження щодо забезпечення захисту життя, здоров'я, прав і свобод громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства, протидії злочинності, охорони громадського порядку і власності, забезпечення публічної безпеки, здійснює боротьбу зі злочинністю в Україні, включаючи боротьбу з правопорушеннями, що вчиняються в мережі інтернет. Основним структурним підрозділом Міністерства внутрішніх справ України, що відповідає за таку діяльність, є Національна поліція, у складі якої діє кіберполіція [5].

До компетенції кіберполіції належить боротьба з незаконним розповсюдженням радіоелектронних і спеціальних технічних засобів, шахрайством щодо електронних платежів, тероризмом, розпалюванням національної ворожечі, дитячою порнографією та іншими протиправними діями, що здійснюються в мережі інтернет, інформацією про способи вчинення суїциду, закликами до вчинення цих дій.

В умовах ведення кібернетичних воєн і високого рівня розвитку інформаційних технологій не менш важливим є здійснення контрольної функції держави у сфері віртуального простору в контексті діяльності Міністерства оборони України. З цією метою в Україні активно велася робота зі створення та вдосконалення кібернетичних підрозділів за аналогією з відповідними структурними підрозділами НАТО [6].

На вказані підрозділи покладаються такі головні завдання: забезпечення захисту комп'ютерних мереж Міністерства оборони України; підготовка та здійснення військових операцій у віртуальному просторі; моніторинг, наукове розроблення та практичне впровадження нових методів ведення кібернетичних воєн; контроль за безпекою віртуального простору держави (включаючи профілактичні заходи, боротьбу з пропагандою та хакерськими погрозами).

Контроль у сфері віртуального простору здійснюється Міністерством юстиції України під час реалізації контрольної діяльності щодо громадських організацій.

Також значущою є діяльність Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, що здійснює контроль у сфері віртуального простору в контексті захисту прав споживачів, на підставі Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів» [7].

Зокрема, Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів здійснює експертизу сторінок сайтів, що представляють інтернет-магазини.

Державна податкова служба України має повноваження приймати рішення, які є підставою для включення доменних імен і покажчиків сторінок сайтів у мережі інтернет, щодо відомостей, які порушують вимоги Закону «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» та Закону «Про державні лотереї в Україні» про заборону діяльності з організації та проведення азартних ігор і лотерей з використанням мережі інтернет, інших засобів зв'язку [8; 9].

Враховуючи швидкий розвиток мережі інтернет, відповідно до Закону «Про Антимонопольний комітет України» завдання здійснення державного контролю у сфері електронних торгів, незаконної реклами в мережі інтернет, конкуренції в мережі інтернет покладено на Антимонопольний комітет.

Важливим напрямом реалізації контрольної функції держави у сфері віртуального простору є здійснення цієї діяльності з метою забезпечення національної безпеки, яку організують спецслужби: Служба безпеки України, Управління державної охорони України, Служба зовнішньої розвідки України. Стосовно діяльності спеціальних служб потрібно указати, що контроль за віртуальним простором ці органи здійснюють у межах функції забезпечення державної безпеки України,

покладеної на підставі відповідних указів глави держави. Способи здійснення контрольних повноважень цими органами державної влади є засекреченими. Можна стверджувати, що такі способи базуються на функціонуванні спеціальних комп'ютерних програм, що забезпечують збір і моніторинг інформації, що надходить в інтернет.

Враховуючи особливості віртуального простору, крім позитивного права, регуляторами інформаційних відносин у віртуальному просторі є також корпоративні, технічні й економічні норми. Корпоративний контроль віртуального простору має поширюватися на відносини, які не врегульовані правом. Упровадження норм європейського права, що ґрунтується на міжнародних принципах і нормах, сприятиме зменшенню частки корпоративного регулювання. А частка регулювання віртуального простору технічно-юридичними нормами, спрямованими на внутрішню організацію (архітектуру, програмне забезпечення, технологічні параметри інженерно-технічного обладнання), буде збільшуватися [10, с. 28].

Список правопорушень, які можуть бути вчинені в мережі інтернет, поступово розширюється. Перелік державних органів, що належать до виконавчої гілки влади та реалізують контрольні повноваження стосовно мережі інтернет, є відкритим.

2. Громадський контроль віртуального простору

Ураховуючи поступову інформатизацію державних повноважень, можна зробити висновок, що з часом дедалі більша кількість державних органів, що належать до інших гілок влади, братиме участь у здійсненні контрольної функції держави у сфері віртуального простору.

У цьому контексті виглядає перспективною та яскраво вираженою діяльністю судових органів України, які у межах відправлення судових повноважень задіяні у вирішенні питань про наявність чи відсутність порушень у сфері віртуального простору, правомірності діяльності контрольних органів і окремих користувачів мережі інтернет.

У межах дихотомії громадянське суспільство – держава, доречно говорити про суб'єктів, які виконують допоміжну діяльність у здійсненні контрольної функції держави у сфері віртуального простору.

Поняття громадянське суспільство має багато значень. У первісному вигляді позначало всіх вільних повноправних громадян держави, які беруть участь у здійсненні державних повноважень. Держава розглядалася як союз людей на основі спільності інтересів, похо-

дження, правил співжиття. Це значною мірою призводило до того, що держава і громадянське суспільство отожднювалися. Ще Арістотель писав, що держава є не що інше, як сукупність громадян, громадянське суспільство. Водночас існує діаметральний підхід, відповідно до якого громадянське суспільство та держава – це два самостійні явища, котрі не можна отожднювати.

В обох випадках загальним є те, що громадянське суспільство – це та частина соціуму, яка безпосередньо взаємодіє з державою під час вирішення завдань, що стоять перед державою. Віртуальний простір дає користувачам мережі інтернет великі можливості з обміну, отримання, розповсюдження інформації.

Інститути громадянського суспільства, які формуються з користувачів мережі інтернет, можуть надавати допомогу державі в питаннях виявлення правопорушень у мережі інтернет за допомогою моніторингу віртуального простору та повідомлення про передбачувані правопорушення в компетентні органи державної влади.

Стосовно реалізації контрольної функції держави у сфері віртуального простору слід зазначити, що діяльність інститутів громадянського суспільства може мати значення в питаннях нормотворчості та поширення соціально корисної інформації з метою поліпшення інформаційної екології у віртуальному просторі, здійснення профілактичної діяльності щодо припинення антисоціальної поведінки в мережі інтернет.

Ці інститути можуть проводити розроблення нормативно-правових актів, підтримувати державно-владні рішення в питаннях державної контрольної діяльності, реалізовувати консультативні функції. Частково подібні заходи реалізуються в Україні за допомогою створення відповідних громадських рад при органах державної влади.

Проте для ефективної взаємодії з інститутами громадянського суспільства з питань державного контролю за мережею інтернет недостатньо чітко визначено, як ця взаємодія повинна формуватися та чим інститути громадянського суспільства можуть бути корисні у здійсненні контрольної діяльності.

Найбільш ефективним способом залучення інститутів громадянського суспільства до реалізації контрольної діяльності в мережі інтернет буде матеріальне стимулювання громадських організацій державою за допомогою відповідних субсидій на реалізацію цікавих проєктів у цій сфері.

Ефективним заходом може бути часткове перекладення на законодавчому рівні певних зобов'язань контрольного характеру, що сто-

суються збору та зберігання певної інформації, на різних інформаційних посередників, які функціонують у мережі інтернет (власників соціальних мереж, операторів зв'язку, блогерів), що останнім часом активно впроваджуються в Україні.

Коло осіб, стосовно яких реалізується контрольна функція держави у сфері віртуального простору, доволі широке, якщо виходити з транскордонного характеру мережі інтернет, яке передбачає можливість порушення національних інтересів України, прав і свобод громадян та організацій за допомогою використання віртуального простору в будь-якій точці земної кулі. До таких можна віднести громадян, організації, посадових осіб органів державної влади іноземних держав, які розміщують інформацію в мережі інтернет. Можна зазначити і спеціальні суб'єкти, стосовно яких здійснюється державний контроль в Україні: оператори інформаційної системи, провайдери, оператори зв'язку, інші інформаційні посередники. Перелік таких осіб наведений у Доктрині інформаційної безпеки України [11].

Специфіка підконтрольних суб'єктів полягає в тому, що вони виконують роль осіб, які організовують зберігання, розміщення, поширення, створення інформації в мережі інтернет. Тому на цих суб'єктів покладаються додаткові обов'язки в частині роботи з такою інформацією, виконання яких реалізується за допомогою контрольної діяльності держави. Цей підхід є обгрунтованим.

Щодо специфіки функціонування мережі інтернет, то забезпечити ефективний державний контроль за всім віртуальним простором і користувачами мережі інтернет навіть у масштабах національних доменних імен, що використовуються в Україні, видається складним завданням. Його вирішення можливе за допомогою залучення до допоміжної роботи за контролю за віртуальним простором третіх осіб, що працюють із великими обсягами інформації.

Функції контролю віртуального простору характерні певні унікальні ознаки, до яких можна віднести техногенність, універсальність, транскордонність.

Техногенність означає, що специфіка здійснення контрольної функції держави у сфері віртуального простору полягає у використанні для цієї мети комп'ютерних технологій, зокрема мережі інтернет, яка формує об'єкт державного контролю.

Універсальність як ознака контрольної функції держави у сфері віртуального простору виявляється в специфіці реалізації стосовно всіх сфер життя суспільства, всіх користува-

чів мережі інтернет, з боку органів державної влади, наділених контрольними повноваженнями. Це зумовлено тим, що контрольна функція держави у сфері віртуального простору реалізується стосовно єдиного об'єкта віртуального простору, в якому може бути різноманітна інформація, що з'являється внаслідок діяльності особи, котра має доступ до мережі інтернет.

Транскордонність як ознака контрольної функції держави в сфері віртуального простору виявляється в тому, що ця функція держави не замкнута територіально межами держави.

Висновки

Під час визначення предмета й об'єкта контрольної функції держави у сфері віртуального простору важливе значення має термін «віртуальний простір», під яким пропонується розуміти сукупність інформації та суспільних відносин, що є в мережі інтернет, інформаційно-телекомунікаційних технологіях, за допомогою яких здійснюється доступ до цієї мережі, брати участь в яких можна тільки за допомогою

електронно-обчислювальних машин і засобів зв'язку комп'ютерної мережі. Мета реалізації контрольної функції держави у сфері віртуального простору визначена як забезпечення режиму законності у віртуальному просторі.

Предмет контрольної функції держави у сфері віртуального простору полягає в організації реалізації державного контролю за віртуальним простором. Мета і предмет реалізуються завдяки виконанню певних завдань, класифікація яких здійснюється на основі різних критеріїв (видів загроз, що виходять від віртуального простору).

Контрольна функція держави у сфері віртуального простору характеризується такими ознаками, як універсальність, транскордонність, техногенність. До суб'єктів, що виконують допоміжну діяльність у реалізації контрольної функції держави в сфері віртуального простору, належать інститути громадянського суспільства, задіяні в цій сфері, чий потенціал ще не розкритий у повному обсязі в межах форм здійснення контрольної функції держави у сфері віртуального простору.

Список використаних джерел

1. Спринцев П. С. Співвідношення термінів «державний контроль» та «нагляд», «недержавний контроль» (розмежування та схожість правової природи). *Правовий часопис Донбасу*. 2018. № 1 (62). С. 103–107.
2. Бортник Н., Єсімов С. Відносини в мережі Інтернет як об'єкт правового регулювання. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2019. Вип. 22. С. 147–153.
3. Питання Міністерства цифрової трансформації : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text>
4. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації : Закон України від 23.02.2006 № 3475-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 258.
5. Про затвердження Положення про Департамент кіберполіції Національної поліції України : Наказ Національної поліції України від 10.11.2015 № 85. URL: <https://uba.ua/documents/events/2017/20170407/Presentations/Kharebav%D0%B0Tetyana.pdf>
6. Комітет нацбезпеки: в Україні фактично вже створені кібервійська. 13 лютого 2019 року. UNN. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1779815-komitet-natsbezpeki-v-ukrayini-faktichno-vzhe-stvoreni-kiberviyaska>
7. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.09.2015 № 667. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/667-2015-%D0%BF#Text>
8. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор : Закон України від 14.07.2020 № 768-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-20#Text>
9. Про державні лотереї в Україні : Закон України від 06.09.2012 № 5204-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 31. Ст. 369.
10. Єсімов С. С. Деякі аспекти контролю віртуального простору в Україні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки*. 2014. № 801. С. 24–28.
11. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України : Указ Президента України від 25.02.2017 № 47/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text>

References

1. Yepryntsev, P. S. (2018). Spivvidnoshennia terminiv «derzhavnyi kontrol» ta «nahliad», «nederzhavnyi kontrol» (rozmezhuvannia ta skhozhist pravovoi pryrody) [Correlation of the terms «state control» and «supervision», «non-state control» (delimitation and similarity of legal nature)]. *Pravovyi chasopys Donbasu (Law journal of Donbas)*, 1 (62), 103–107 [in Ukr.].

2. Bortnyk, N. & Yesimov, S. (2019). Vidnosyny v merezhi Internet yak ob'ekt pravovoho rehuliuвання [Internet relationships as an object of legal regulation]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika». Seriya «Iurydychni nauky» (Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series «Legal Sciences»)*, 22, 147–153 [in Ukr.].
3. Pytannia Ministerstva tsyfrovoy transformatsii: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.09.2019 r. № 856 [Issues of the Ministry of Digital Transformation: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 856 of September 18, 2019]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text> [in Ukr.].
4. Pro Derzhavnu sluzhbu spetsialnogo zviazku ta zakhystu informatsii: Zakon Ukrainy vid 23.02.2006 r. № 3475-IV [On the State Service for Special Communication and Information Protection: Law of Ukraine No. 3475-IV of February 23, 2006]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukraini (Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine)*. 2006. No. 30. Art. 258 [in Ukr.].
5. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Departament kiberpolitsii Natsionalnoi politsii Ukrainy: Nakaz Natsionalnoi politsii Ukrainy vid 10.11.2015 r. № 85 [On approval of the Regulations on the Cyber Police Department of the National Police of Ukraine: Order of the National Police of Ukraine No. 85 of November 10, 2015]. Retrieved from <https://uba.ua/documents/events/2017/20170407/Presentations/Kharebav%D0%B0Tetyana.pdf> [in Ukr.].
6. Komitet natsbezpeky: v Ukraini faktychno vzhe stvoreni kiberviiska. 13 liutoho 2019 roku. UNN [National Security Committee: in fact, cyber troops have already been established in Ukraine. February 13, 2019. UNN]. Retrieved from <https://www.unn.com.ua/uk/news/1779815-komitet-natsbezpeki-v-ukrayini-faktichno-vzhe-stvoreni-kiberviiska> [in Ukr.].
7. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu Ukrainy z pytan bezpechnosti kharchovykh produktiv ta zakhystu spozhyvachiv: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 02.09.2015 r. № 667 [On approval of the Regulation on the State Service of Ukraine for Food Safety and Consumer Protection: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 667 of September 02, 2015]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/667-2015-%D0%BF#Text> [in Ukr.].
8. Pro derzhavne rehuliuвання diialnosti shchodo orhanizatsii ta provedennia azartnykh ihor: Zakon Ukrainy vid 14.07.2020 r. № 768-IX [On state regulation of activities related to the organization and conduct of gambling: Law of Ukraine No. 768-IX of July 14, 2020]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-20#Text> [in Ukr.].
9. Pro derzhavni loterei v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 06.09.2012 r. № 5204-VI [On state lotteries in Ukraine: Law of Ukraine No. 5204-VI of September 6, 2012]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine)*. 2013. No. 31. Art. 369 [in Ukr.].
10. Yesimov, S. S. (2014). Deiaki aspekty kontroliu virtualnogo prostoru v Ukraini [Some aspects of cyberspace control in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika». Seriya «Iurydychni nauky» (Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series «Legal Sciences»)*, 801, 24–28 [in Ukr.].
11. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 29 hrudnia 2016 roku «Pro Doktrynu informatsiinoi bezpeky Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25.02.2017 r. № 47/2017 [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of December 29, 2016 On the Doctrine of Information Security of Ukraine: Decree of the President of Ukraine No. 47/2017 of February 25, 2017]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text> [in Ukr.].

*Стаття: надійшла до редакції 09.10.2020
прийнята до друку 30.11.2020
The article: is received 09.10.2020
is accepted 30.11.2020*